

УДК 37.014.61

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА ЯКІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Токарев А.В., студ., Фабричнікова І.А., доцент

*(Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка)*

Зміна клімату і сільське господарство – це взаємопов'язані процеси, які відбуваються в глобальному масштабі, і негативні наслідки зміни клімату впливають на сільське господарство як прямо, так і опосередковано. Це може відбуватися через зміни середньої температури, кількості опадів і екстремальних кліматичних явищ; зміни шкідників і хвороб; зміни концентрації двоокису вуглецю в атмосфері і приземного озону; зміни поживних властивостей деяких видів агропродукції.

За прогнозами фахівців [1] засухи і повені будуть відбуватимуться частіше і стануть більш інтенсивними. Зміна клімату вже позначається на сільському господарстві, зокрема на рослинництві, особливо в країнах з низькими широтами. Тваринництво також сприяє зміні клімату за рахунок викидів парникових газів. Тому необхідно терміново зрозуміти потенційні наслідки, які може мати зміна погоди на врожайність сільськогосподарських культур з метою адаптації до змін клімату.

Сільське господарство сприяє зміні клімату за рахунок антропогенних викидів парникових газів і перетворення несільськогосподарських земель, таких як ліси, в сільськогосподарські угіддя. Міжнародними експертами підраховано, що на виробництво агропродукції в цілому припадає 37% від загального обсягу викидів парникових газів і цей показник збільшиться на 30-40% до 2050 року.

Ряд заходів політики може знизити ризик негативного впливу зміни клімату на сільське господарство і викиди парникових газів в сільськогосподарському секторі. Створення безпечних умов життя для людей реалізується за рахунок адаптації рослинництва до зміни клімату повинні включати поліпшення як агрономії, так і генотипів (розробка гібридів і сортів, стійких до посухи).

Зменшення кількості опадів згубно впливають на якість продукції рослинництва – знижують урожайність, якість та смакові властивості, що не дозволяє в повній мірі задовольнити потреби людей в якісних харчових продуктах; зменшують об'єм зеленої маси, тургор коренеплодів [2] та ін., що перешкоджає виробництву повноцінних кормів для тварин. Неякісна сировина знижує ефективність і рентабельність переробних виробництв, призводить до підвищеного зношення різального та подрібнюючого обладнання, тощо.

Найголовнішими та терміновими заходами обмеження негативного впливу кліматичних змін в рослинництві фахівці вважають: збільшення лісового покриву, виведення більш стійких сортів сільськогосподарських культур,

уловлювання та утримання опадів, а також використання поліпшених методів зрошення.

Та реалізувати всі ці заходи неможливо без впровадження систем екологічного менеджменту на об'єктах агропромислового виробництва [3, 4] з залученням науковців, фахівців профільних галузей і системи управління.

Впровадження сучасних систем екологічного менеджменту дозволяє повною мірою врахувати пріоритети охорони навколишнього середовища у процесі планування та здійснення діяльності підприємств АПВ різної форми власності.

Системи екологічного менеджменту застосовуються органами державного управління, виробничими і сервісними організаціями, а також закладам освіти.

Впровадження системи екологічного менеджменту забезпечує скорочення витрат, пов'язаних із нераціональним використанням природних ресурсів, підвищення рівня екологічної безпеки об'єктів агропромислового виробництва та підвищення пріоритетів охорони навколишнього середовища.

Список літератури:

1. Изменение климата и сельское хозяйство. / – [електронний ресурс] https://ru.qaz.wiki/wiki/Climate_change_and_agriculture#Europe

2. Фабричнікова І. А. Вплив тургору коренеплодів цукрового буряка на якість бурякової стружки / І. А. Фабричнікова, В. В. Коломієць, А. Й. Квятковський. // Вісник ХНТУСГ імені Петра Василенка. Механізація с/г виробництва – Харків. – 2016. – Вип. 180. – С. 106–115.

3. Лук'яненко В. М. Упровадження інтегрованих систем менеджменту на підприємствах України / В. М. Лук'яненко, І. В. Галич, О. О. Жиліна. // Стандартизація, сертифікація, якість / Науково-технічний журнал. 2012. – С. 58–61.

4. Лук'яненко В. М. Принципи впровадження системи екологічного менеджменту / В. М. Лук'яненко, І. В. Галич, Н. Е. Губська. // Вісник ХНТУСГ імені Петра Василенка. – Харків. – 2013. – С. 466–471.